

51/81

PAŃSTWOWA JEDNOSTKA ORGANIZACYJNA
„POLSKIE RADIO I TELEWIZJA”
OŚRODEK BADAŃIA OPINII PUBLICZNEJ

00-950 Warszawa, skr. pocztowa 46, tel. 47 87 91, 47 87 92

Hx 81 53 31, fax 43 74 08

grudzień 1991 r.

OPINIE O STANIE WOJENNYM

W dniach 2-3 XII br. Ośrodek Badań Opinii Publicznej przeprowadził na losowej, reprezentatywnej próbie mieszkańców kraju sondaż poświęcony dziesiątej rocznicy wprowadzenia stanu wojennego. Przebadano 851 osób. Błąd statystyczny dla takiej liczebności wynosi $\pm 3,4\%$.

1. Respondentom zadano pytanie - z jakim wydarzeniem z życia kraju kojarzy im się data 13 grudnia. Zdecydowana większość /83%/ wymieniła stan wojenny, 13% badanych stwierdziło, że z niczym konkretnym a 4% wymieniło inne wydarzenia.

2. Ocena stanu wojennego

Respondentów spytano, czy w/g nich decyzja o wprowadzeniu stanu wojennego była uzasadniona czy też nie. Interesowało nas jak badani oceniali tę decyzję w grudniu 1981 r. a jak teraz - z perspektywy czasu.

Wtedy uważałem, że była to decyzja:

- w pełni uzasadniona	13%	} 38%
- raczej uzasadniona	25%	
- raczej nieuzasadniona	18%	} 37%
- zupełnie nieuzasadniona	19%	
- brak zdania	12%	
- byłem wtedy za młody	13%	

Obecnie uważam, że była to decyzja:

- w pełni uzasadniona	16%	} 53%
- raczej uzasadniona	37%	
- raczej nieuzasadniona	19%	} 35%
- zupełnie nieuzasadniona	16%	
- brak zdania	12%	

3. Istnieją różne opinie na temat stanu wojennego.

Z którymi z poniższych stwierdzeń zgadza się Pan/i/ a z którymi nie:

dane w %

Stan wojenny:	zdecydowanie i raczej tak	zdecydowanie i raczej nie	trudno powiedzieć
- pozwolił osobom będącym na wysokich stanowiskach utrzymać władzę	80	10	10
- uchronił Polskę przed zbrojną interwencją ze strony Związku Radzieckiego	72	16	12
- uchronił Polskę przed wojną domową	62	27	11
- był posunięciem mającym na celu zniszczenie rodzącej się demokracji	56	25	19
- był próbą ratowania gospodarki przed strajkami i anarchią	53	33	14
- wprowadził w kraju spokój i dał większe poczucie bezpieczeństwa	48	42	10

4. Czy podziały jakie w społeczeństwie polskim spowodował stan wojenny są nadal aktualne?

- zdecydowanie tak	8%	46%
- raczej tak	38%	
- raczej nie	26%	32%
- zdecydowanie nie	6%	
- brak zdania	22%	

5. Jak Pan sądzi - czy rocznica wprowadzenia stanu wojennego jest obecnie dla większości ludzi:

- bardzo ważna	10%	51%
- raczej ważna	41%	
- raczej nieważna	30%	36%
- zdecydowanie nieważna	6%	
- brak zdania	13%	

6. O osobach, które wprowadziły stan wojenny w Polsce wypowiedane są różne sądy.

Która z następujących opinii jest Panu/i/ najbliższa:

- osoby te powinno się publicznie potępić, ale nie powinny być karane sądownie 32%
- osoby te powinny odpowiadać przed sądem za zbrodnie przeciwko narodowi polskiemu 19%
- osoby te uchroniły Polskę od jeszcze większego zła, za co należy im się szacunek 28%
- inne zdanie 5%
- brak zdania 16%

7. Jak Pan/i/ sądzi, czy tragiczne wydarzenia lat 80-tych takie jak: zabójstwo ks. Popiełuszki, masakra górników w kopalni Wujek i demonstrantów w Lubiniu były dokonane za wiedzą i przyzwoleniem władz państwowych?

- zdecydowanie tak 38%
 - raczej tak 37%
 - raczej nie 9%
 - zdecydowanie nie 3%
 - brak zdania 13%
- 75%
12%

8. Jak się Panu/i/ wydaje, czy są takie sytuacje, w których demokratycznie wybrane władze mają prawo do:

dane w %

	zdecydowanie i raczej tak	zdecydowanie i raczej nie	trudno powiedzieć
- wprowadzenia stanu wojennego ze względu na sytuację wewnętrzną	37	49	14
- wydawania praw zabraniających strajków	21	72	7
- użycia przemocy do złamania strajków	14	79	7
- użycia oddziałów policji przeciwko spokojnym demonstracjom ulicznym	11	85	4

9. Na zakończenie respondentom zadano pytanie - w jakich sytuacjach demokratycznie wybrane władze mają prawo do użycia przemocy lub ograniczenia praw obywatelskich.

Ponad 13% respondentów uważa, że nie ma takich sytuacji - władze nigdy nie mogą użyć przemocy w stosunku do społeczeństwa.

Duża grupa /35%/ nie ma na ten temat wyrobionego zdania.

Część respondentów wskazywała na możliwość stosowania przemocy w stosunku do jednostek: przestępców /14%/, chuliganów /5%/, osób niszczących mienie społeczne /2%/, dopuszczających się nadużyć /1%/.

Za użyciem przemocy do stłumienia nielegalnych strajków opowiedziało się 5% badanych a demonstracji z akcentami chuligańskich ekscesów - 3%.

Ważną przyczyną ograniczeń praw mogą być zagrożenia wewnętrzne państwa takie jak wojna domowa, zamach stanu, zagrożenie systemu demokratycznego /12%/, anarchia /5%/, zamieszki w kraju /4%/ oraz zagrożenia zewnętrzne /niepodległości, granic, suwerenności/ - 6% respondentów.